

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

Ügyszám: SZJSZT 27/18. szakvélemény

A szakvélemény tárgya: Adatbázis szerzői jogi védelme

A Megkereső által feltett kérdés:

1. Állapítsa meg, hogy a feljelentésben szereplő, T. M. sértett (továbbiakban: sértett) és Sz. A. gyanúsított (továbbiakban: gyanúsított) által fejlesztett szoftver részét képező adatbázis gyűjteményes műként szerzői jogi oltalmat élvez-e, vagyis az adatok összeválogatása, elrendezése egyéni, eredeti jelleggel bír-e!

2. Állapítsa meg, hogy a sértett által jogdíj megfizetése ellenében megszerzett digitális térképek engedély nélküli másolásával kinek a szerzői joga sérült és milyen mértékben!

3. A szakértő egyéb észrevételei.

Az eljáró tanács szakértői véleménye:

Tekintettel arra, hogy a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: „Rendelet”) 8. § (1) bekezdése szerint „*a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást, nem tart helyszíni szemlét (...)*”, az eljáró tanács a kirendelés, illetve a megkereséshez csatolt dokumentumok és adathordozók alapján hozta meg szakvéleményét.

Az eljáró tanács a számára átadott dokumentumok és adathordozók áttekintését követően 2019. február 4. napján jelezte a kirendelő hatóság részére, hogy a kirendelésben megjelölt kérdésekre nem tud választ adni, mivel az iratanyaghoz csatolt adathordozók – megfelelő jogosultság hiányában – nem nyithatók meg, illetve azok sérültek voltak. A kirendelő hatóság 2019. február 12. napján átadta az eljáró tanács számára a nyomozás során eljáró igazságügyi informatikai szakértő által 2019. február 11. napján külső adathordozóra mentett, a vizsgálandó adatbázist tartalmazó adatállományt és a mentésről készített szakértői véleményt.

Az eljáró tanács jelzi, hogy a Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: „SZJSZT”) egy ízben már foglalkozott a jelen eljárással érintett szoftverek és adatbázisok jogi védelmével. Az SZJSZT-28/17 számú ügyben eljáró (részben más összetételű) tanács – az akkor rendelkezésre álló iratok és adatok alapján – az alábbi megállapításokat tette:

„2.7. Az eljáró tanács összegezve megerősíti, hogy az IG1 és IG2 rendszerek alkotóinak nem volt szükséges beszerezniük a Korábbi rendszerek vagyoni jogosultjának szerzői jogi engedélyét önmagában ahhoz, hogy a Korábbi rendszerekkel részben azonos funkcionalitású szoftvert alkossanak.”

„3.4. A konkrét ügyben ugyanakkor az eljáró tanácsa azt állapítja meg, hogy az adatbázisba felvett adatok szorosan követik a megoldandó feladathoz szükséges adatok körét (pl. az adott területen fellelhető növények lajstromozását), az adatbázis továbbá a rendelkezésre álló releváns adatok teljességére törekszik, így az adatok összeválogatásában egyéni, eredeti jelleg

nem azonosítható. Az adatok elrendezése kapcsán az eljáró tanács a megkereséshez csatolt képernyőképek alapján tett megállapítást, annak előrebocsátásával, hogy ez a vizsgálati módszer – az összes képernyő ismeretének hiányában – nem eredményezhet teljes bizonyosságot. Az eljáró tanács a rendelkezésére bocsátott képernyőképek alapján nem azonosított olyan körülményt, amely alapján az adatok elrendezése, szerkesztése vonatkozásában az egyéni, eredeti jelleget meg lehetne állapítani, vagyis az eljáró tanács azt valószínűsíti, hogy az IG1 és IG2 rendszerek által alkalmazott adatbázis gyűjteményes műként nem élvez védelmet.”

„4.8. A konkrét ügyben az IG1 és IG2 rendszerekben átvett, a megkeresés mellékleteként megjelölt grafikai állományok – elsősorban azok szoros funkcióhoz kötöttsége, sematikussága, a sajátos jelentéstartalmuk hiányában – sem egyenként, sem pedig – a formai-stiláris rendszer hiányában – összességében nem rendelkeznek a szerző személyiségét megjelenítő egyéni jellemvonással, ebből következően szerzői jogi oltalom alatt nem állnak.”

Az eljáró tanács válaszai a kirendelő NAV által feltett kérdésekre

Ad 1)

1.1. Az eljáró tanács rögzíti, hogy a megvizsgálandó adatbázist a kirendelő hatóság által 2019. február 12. napján részére átadott adatbázissal azonosította. Az eljáró tanács ugyanakkor jelzi, hogy ezen adatbázisban olyan bejegyzések (adatok) is szerepeltek, amelyek időben 2015 márciusát követően keletkeztek, miközben a sértett által tett feljelentés szerint ebben a hónapban a másodlagos szoftver és adatbázis már éles üzem szerint működött. Mivel az eljáró tanács számára vizsgálatra átadott adatbázis utolsó rögzítési dátumai („DATUM”) illetve valamennyi frissítési dátuma („MODDATE”) későbbi, mint az adatbázis feltételezett lemásolásának időpontja, ezért ebből arra kell következtetni, hogy a feltételezett másolat biztosan nem a vizsgálatra átadott adatbázis állapot alapján készült.

1.2. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: „Szjt.”) 7.§-a szerint *„szerzői jogi védelemben részesül a gyűjtemény, ha tartalmának összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése egyéni, eredeti jellegű (gyűjteményes mű). A védelem a gyűjteményes művet megilleti akkor is, ha annak részei, tartalmi elemei nem részesülnek, illetve nem részesülhetnek szerzői jogi védelemben.”* Az Szjt. 61.§ (1) bekezdés értelmében *„szerzői jogi védelemben részesül a gyűjteményes műnek (7. §) minősülő adatbázis”.*

1.3. A Szerzői Jogi Szakértő Testület (SZJSZT) a 38/2006. számú ügyben behatóan foglalkozott a gyűjteményes művek védelmével. A hivatkozott szakvélemény az alábbiakat tartalmazza:

„Az összeválogatás alkalmazott elve elsősorban akkor tekinthető egyéninek, eredetinek, ha a gyűjtemény valóban válogatás eredményeként született meg, vagyis egy műveket, adatokat tartalmazó nagyobb halmazból a szerkesztő valamilyen egyéni, eredeti szempont alapján válogatja össze gyűjteménye egyes elemeit. Ez alapján az összeválogatás nem rendelkezik egyéni, eredeti jelleggel, ha az valamennyi, bizonyos tulajdonsággal rendelkező elemet (művet, adatot) tartalmaz (például telefon előfizetők adatai). Ugyancsak nem tekinthető összeválogatásnak a „gyűjtemény”, ha az csupán egy, vagy az összes elem számához képest elenyésző számú tételt tartalmaz.

Az elrendezés elsősorban akkor tekinthető egyéninek, eredetinek, ha az meghaladja a nyilvánvaló sorrendbe illeszthető tulajdonságok alapján (például kezdőbetű, súly, hossz) történő automatikus rendezést.”

1.4. Az eljáró tanács ezt követően elsőként az adatbázisba felvett adatok összeválogatásának módját vizsgálta meg. Ennek során megállapította, hogy számára az alábbi adatok kerültek átadásra: 1).sql; 2).sql; 2)_data.sql; 3)_2015.sql; 4).sql; 5).sql; 6).sql; 7).sql; 8).sql; 9).sql; 10).sql. Ezek közül üres adatbázis táblának minősültek a következők: 1).sql; 2).sql; 3)_2015.sql; 4).sql; 5).sql; 6).sql; 7).sql; 9).sql; 10).sql. Mivel az adatbázisban alkalmazott mezőnevek pontos tartalmát tartalmazó dokumentáció nem került átadásra, a további munka során az eljáró tanács az adatokkal feltöltött adat-táblákat (2)_data.sql; 8).sql) vizsgálta, és az eltárolt adatokból következtetett vissza adott mező tartamára.

1.5. Az eljáró tanács számára átadott adatok alapján az látható, hogy nyilvántartották például az adott objektum (tárgy vagy növény) földrajzi koordinátáit, alakzatát, mennyiségét, természetbeni címét, leírását, életkorát, a környezetére vonatkozó adatokat... stb., továbbá a rögzítéssel összefüggő egyéb információkat, például az adatrögzítés vagy módosítás időpontját, az adatrögzítő nevét. Az adatokat áttekintve látható, hogy az adatok összeválogatása arra irányult, hogy adott munka – jelen esetben a zöldfelület nyilvántartás és gondozás – elvégzése szempontjából valamennyi releváns adat eltárolásra kerüljön. A fákról például típusonként adatbázisban rögzítették a növény magyar és latin nevét, típusát, illetve az arra vonatkozó adatot, hogy a növény örökzöldnek minősül-e, továbbá a rögzítés dátumát. A fákat tartalmazó említett adatbázis-tábla 350 különböző növényt sorol fel. Bár az eljáró tanács kertészeti kompetenciával nem rendelkezik, azonban e nélkül is feltehető, hogy a tábla összeállítója arra törekedett, hogy adott környezetben előforduló *valamennyi* fa-típust tartalmazza a tábla. Az említett adatok összeválogatása ugyan – akár jelentős – szakismeretet is igényelhet, azonban olyan egyéni jelleggel nem rendelkezik, amely alapján az adatbázis, az adatok összeválogatása okán, gyűjteményes műként, szerzői jogi oltalmat élvezne.

1.6. Az eljáró tanács ezt követően az adatbázisba felvett adatok elrendezettségét vizsgálta meg, abból a szempontból, hogy az egyéni jelleggel rendelkezik-e. Az eljáró tanács ebben az esetben is azt állapította meg, hogy az adatok elrendezettsége szorosan követi a megvalósított funkciókat, az adatok logikai kapcsolatait, illetve az adatbázis kialakítás szakmai normáit, így abban a szerzői jogi védelemhez szükséges egyéni jelleg nem állapítható meg.

1.7. A fentiek alapján az eljáró tanács azt állapítja meg, hogy a vizsgálatra átadott adatbázis gyűjteményes műként nem áll szerzői jogi védelem alatt.

Ad 2)

2.1. Az eljáró tanács számára átadott dokumentumok tartalmazták a Kft. 1) 2008. július 6. napján kelt árajánlatát, amely – egyebek mellett – a térképre a felhasználók számától függő egyszeri díjat, továbbá az éves frissítésekre vonatkozó árakat tartalmazta. Az eljáró tanács megállapítja, hogy az árajánlat nem tartalmazza az árajánlat címet, nem tartalmaz arra vonatkozó jelzést, hogy a térkép az Sztj. 1.§ (2) bekezdés j) pontja szerinti, szerzői jogi oltalma alatt álló mű lenne, és végül nem tartalmazza a felhasználási jogok terjedelmét sem. Az eljáró tanács a szakvélemény további részében abból indul ki, hogy a kérdésben megjelölt térképek az Sztj. szerint védett térképészeti műnek minősülnek és az azzal kapcsolatos vagyoni jogok jogosultja a Kft. 1) volt.

2.2. Az eljáró tanács számára ugyancsak rendelkezésre állt P. T., a Kft. 1) képviselőjének, 2016. július 25. napján kelt, a jelen büntetőügyben felvett tanúvallomása. P. T. vallomásában elmondta, hogy a „Kft. 2) 2008-ban térképet vásárolt a Kft. 1)-től város területére. A térkép olyan felhasználói licenccel került biztosításra, amely alapján a térkép a Kft. 2) által harmadik fél részére fejlesztett programba beépíthető, és a programot a Kft. 2) a térképpel együtt biztosíthatja a megrendelő részére.

A város térkép egy alaptérkép, amelyre a fejlesztő vagy felhasználó tetszőleges, saját új térképi rétegeket helyezhet el. Ezek az új rétegek teljes mértékben a létrehozójának tulajdonában vannak, míg az alaptérkép továbbra is a Kft. 1) tulajdona, amelyre a felhasználónak csak felhasználási joga van. A felhasználási jog arra terjed ki, hogy a fejlesztéshez, felhasználáshoz szükséges mértékben IT szempontból módosíthatja a térképet (pl. más formátumba, vetületbe konvertálja), de nem szerkesztheti, nem vehet fel új utcákat, nem módosíthatja az alaptérkép rétegeit, objektumait. (...)

2.3. Az eljáró tanács számára végül rendelkezésre állt P. T., a Kft. 1) cégvezetője által a jelen ügy sértettje számára, 2017. február 16. napján kelt írásos nyilatkozata. E nyilatkozat szerint a sértett két város utcaterképét „korlátozás nélküli felhasználásra megvásárolta, a szerzői jogdíjakat megfizette, azt (sic!) a sértett az általa készített programokban felhasználhatja, és a sértett által készített programokkal értékesítheti, szerkesztheti, módosíthatja.”

2.4. Az eljáró tanács a fentiek alapján a szakvélemény további részében abból indult ki, hogy a sértett a hivatkozott térképészeti művek felhasználására vonatkozó felhasználási szerződés alapján az említett művek felhasználási jogával rendelkezett abban a terjedelemben, amely az általa kifejlesztett program elkészítéséhez, illetve a program hasznosításához szükséges volt.

2.5. Az Szt. 42.§ (1) bekezdése szerint a „felhasználási szerződés alapján a szerző engedélyt ad művének a felhasználására, a felhasználó pedig köteles ennek fejében díjat fizetni”. Az Szt. 43.§ (1) bekezdése alapján „a felhasználási szerződés csak kifejezett kikötés esetén ad kizárólagos jogot”. Továbbá a Kft. 1) és a sértett közötti felhasználási szerződés tartama nem lenne egyértelműen megállapítható, úgy az Szt. 42.§ (3) bekezdése szerint a Kft. 1) (mint szerzői jogosult) számára „kedvezőbb értelmezést kell elfogadni”.

2.6. A fentiek alapján az eljáró tanács megállapítja, hogy a rendelkezésére álló iratok alapján a sértett jogszerű felhasználója volt a Kft. 1) térképeinek, ugyanakkor olyan adat nem állt az eljáró tanács rendelkezésére, amely alapján feltételezni lehetne, hogy a sértett kizárólagos jogot szerzett volna az említett művek felhasználására. A kizárólagos jog biztosítása éppenséggel ellentétes lett volna a Kft. 1) üzleti modelljével, hiszen az kizárta volna számára, hogy más felhasználók számára is értékesítse a jelentős költséggel előállított alaptérképeit.

2.7. A sértett a fentiek alapján arra volt jogosult, hogy a térképeket szoftverében felhasználja, és azt a szoftverrel együttesen hasznosítsa.

2.8. A szoftver értékesítése szerzői jogi értelemben a térkép Szt. 18.§ szerinti többszörözését, illetve 23.§ szerinti terjesztését valósítja meg.

2.9. Ha tehát a folyamatban lévő eljárásban megállapításra kerül, hogy a Kft. 1) térképeit a gyanúsított engedély nélkül felhasználta volna, úgy ezzel a gyanúsított a Kft. 1) szerzői jogait sértette volna meg. Az eljáró tanács azt is megállapítja, hogy a rendelkezésére bocsátott iratok alapján a sértettnek nem volt olyan szerzői joga a térképeken, amelyeket a gyanúsított a térképek esetleges engedély nélküli felhasználásával megsérthetett volna. A Kft. 1) szerzői jogai olyan mértékben sérültek, amilyen mértékben a térképeinek engedély nélküli többszörözésére, terjesztésére, illetve esetleg más jellegű felhasználására (pl. átdolgozására) sor került. E kérdésben a folyamatban lévő büntetőeljárás tehet megállapításokat.

Ad 3)

Az eljáró tanácsnak további észrevétele nincsen.

Budapest, 2019. március 4.

dr. Bacher Gusztáv
a tanács elnöke

dr. Békés Gergely
a tanács előadó tagja

Karácsony József
a tanács szavazó tagja

dr. Kiss Zoltán
a tanács előadó tagja

Sára Ernő
a tanács előadó tagja